

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2023 r.

Sąd Rejonowy Szczecin- Centrum w Szczecinie – Wydział III Cywilny

w składzie: Przewodniczący: Sędzia Małgorzata Janik-Białek

Protokolant: sekretarz sądowy Wioleta Fortuna-Krzyżyk

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2023 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w S.

przeciwko F. S. (1)

o zapłatę

oddala powództwo;

zasądza od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w S. na rzecz pozwanego F. S. (1) kwotę 2. 214 (dwa tysiące dwieście czternaście) złotych, w tym kwotę 414 (czteryście czternaście) złotych podatku VAT, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu przez radcę prawnego J. B. (1), ustawionego z urzędu;

nakazuje pobrać od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki komandytowej z siedzibą w S. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie kwotę 1.167,78 złotych (jednego tysiąca stu sześćdziesięciu siedmiu złotych siedemdziesięciu ośmiu groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sędzia Małgorzata Janik-Białek

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 września 2023 r.

Pozwem z dnia 28 grudnia 2018 r., złożonym w Sądzie Rejonowym Szczecin -Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, powód – (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w S. (dalej (...) sp. z o.o. sp. k. w S.), reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, wniósł przeciwko pozwanemu F. S. (1) pozew o zapłatę kwoty 5.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 14 października 2017 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu żądania pozwu powód wskazał, że dochodzona pozwem kwota stanowi karę umowną z łączącej strony umowy zlecenia z dnia 12 kwietnia 2016 r. Na podstawie tej umowy pozwany zobowiązał się świadczyć usługę ochrony na rzecz powódki. Umowa ta była zawarta na czas określony od 14 kwietnia 2016 r. do 31 października 2016 r. Pozwany od dnia 7 października zaprzestał świadczenia umowy zlecenia bez zachowania okresu wypowiedzenia i w związku z zaistniałą sytuacją powódka musiała zorganizować w trybie awaryjnym zastępstwo za niego. Pismem z dnia 7 października 2016 r. powódka wypowiedziała pozwanemu umowę zlecenia w trybie natychmiastowym z dniem 7 października 2016 r. Wypowiedzenie zostało doręczone stronie pozwanej 11 października 2016 r. Powódka wypowiedziała pozwanemu

umowę w tym trybie z uwagi na to, że pozwany nie zachował 3-tygodniowego okresu jej wypowiedzenia, a zatem naruszył on w tym zakresie postanowienia umowy zlecenia. Pozwany miał możliwość rozwiązania umowy na piśmie za porozumieniem stron bez okresu wypowiedzenia wyłącznie za zgodą powódki, lecz nie skorzystał z tej możliwości.

Dnia 12 marca 2019 r. Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Szczecin-P. i Zachód wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym (ówczesna sygnatura akt I Nc 20/19).

W skutecznie wniesionym sprzeciwie pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany zaprzeczył twierdzeniom strony powodowej, które nie zostały wyraźnie przyznane i wskazał, iż nie ma podstaw do obciążania pozwanego karą umowną, ponieważ stawał się w pracy zgodnie z grafikiem, nie porzucił pracy i wypowiedział umowę ze spółką. Z uwagi na niedotlenienie mózgu podczas porodu pozwany ma trudności ze składnią, prawidłową artykulacją stanowiska, a przede wszystkim ze zrozumieniem tekstu pisanego. Badanie IQ wykazało wynik poniżej przeciętnej. Pozwany leczy się neurologicznie oraz leczył się u psychologa. Stan pozwanego wskazuje na niepełnosprawność intelektualną. Te okoliczności wskazują na to, że pozwany nie mógł świadomie i z pełnym rozeznaniem rozróżnić poszczególnych zapisów umowy, w tym zrozumieć treści umowy zlecenia. Ponadto pozwany wskazał, że powodowa spółka systematycznie, co roku, zmieniała się w inną spółkę z inną nazwą, tzn. pozwany zawierał kolejne umowy z nową spółką, gdy obowiązki były wykonywane na tych samych zasadach i z tym samym przełożonym. W spornym okresie były zawierane równoległe umowy z dwoma spółkami (w tym powodową spółką), co wprowadziło pozwanemu „zamęt w głowie”. W związku z tym pozwany miał trudność w rozróżnieniu podmiotów.

Postanowieniem z dnia 29 października 2019 r. Sąd Rejonowy Szczecin -Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie stwierdził swoją niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu Szczecin-Centrum w Szczecinie.

Postanowieniem z dnia 31 stycznia 2020 r., sprostowanym postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2020 r., Sąd zwolnił pozwanego F. S. (1) od kosztów sądowych w całości oraz ustanowił dla pozwanego F. S. (1) radcę prawnego z urzędu.

Pismem Okręgowej Izby Radców Prawnych w S. z dnia 15 stycznia 2021 r. pełnomocnikiem z urzędu pozwanego wyznaczony został r.pr. J. B. (1).

W piśmie przygotowawczym z 14 maja 2021 r. powód podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko i wskazał, że pozwany nie wypowiedział skutecznie umowy i zaprzestał świadczenia usług bez zachowania okresu wypowiedzenia. Strona powodowa podniosła, że pozwany nie przedłożył żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń, w szczególności nie wykazał jakoby był osobą niepełnosprawną intelektualnie z ograniczonymi umiejętnościami poznawczymi, czy rozumieniem tekstu pisanego. Umowa zlecenia ma charakter konsensualny, gdyż do jej zawarcia wystarczające jest złożenie zgodnych oświadczeń woli przez strony, co niewątpliwie nastąpiło. Strona powodowa zaprzeczyła, ażeby powodowa spółka co roku zmieniała się w inną spółkę. Od początku wskazanego okresu zatrudnienia, po dzień sporządzenia pisma przygotowawczego z dnia 14 maja 2021 r. spółka niezmiennie funkcjonuje pod tymi samymi danymi, nie była w żaden sposób przekształcana; organizacja prawna jak i firma spółki pozostaje taka sama. Umowa zlecenia z pozwanym jest jedyną, jaką pozwany podpisał z powodem, tj. (...) sp. z o.o. sp. k. w S..

W dalszym piśmie procesowym pozwanego z dnia 10 czerwca 2021 r. podniesiony został zarzut nieważności przedmiotowej umowy zlecenia w oparciu o art. 82 k.c. z uwagi na to, że pozwany nie rozumiał treści podpisywanych umów i konsekwencji z nich wynikających, ponieważ jest osobą niepełnosprawną z upośledzeniem umysłowym.

Zarządzeniem z dnia 14 sierpnia 2023 r. odnotowano zmianę firmy powoda na: (...) sp. z o.o. Spółka komandytowa w S..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

F. S. (1) urodził się w dniu (...) w P.. Przebieg porodu był ciężki i powikłany- płyn odwodniony był zielony, pępowina okręcona wokół szyi, występowała sinica twarzy. W dziesięciopunktowej skali A. noworodek otrzymał po 2 pkt w każdej z kategorii ocennych. Od wczesnego dzieciństwa F. S. (1) źle się rozwijał, zaczął chodzić od około 2,5 roku, miał problemy z mową, opuszczał sylaby, był cofnięty w rozwoju około 2 lata. Sprawiał wrażenie dziecka autystycznego. Do okresu przedszkolnego opiekowała się nim babcia. Od trzeciej klasy szkoły podstawowej miał nauczanie indywidualne. Ukończył szkołę podstawową i 3 klasy gimnazjalne szkoły specjalnej, ale powtarzał dwa razy klasę drugą i trzecią. W szkole miał znaczne trudności w zapamiętywaniu, czytaniu, pisaniu, liczeniu, w zrozumieniu tekstu i powtórzeniu przeczytanych informacji.

Z opinii Poradni P.-Pedagogicznej w P. z dnia 19 maja 2003 r. wynika, iż badanie wykazało bardzo dużą dysharmonię w rozwoju, która w znaczny sposób ogranicza możliwości efektywnej nauki. Przyczyn trudności w nauce upatrywano w sprzężonych deficytach rozwojowych funkcji werbalno-poznawczych i percepcyjno- motorycznych uwarunkowanych dysfunkcją Centralnego Układu Nerwowego oraz zakłóceniami w dynamice procesów nerwowych. Określano go jako ucznia bardzo słabego, nie radzącego sobie z przyswajaniem materiału, nie wykazującego żadnych postępów w nauce. Zaobserwowano, że w sytuacjach stresowych reagował wycofaniem, niepokojem, strachem, poczuciem odmienności, był „mało refleksyjny”. Stwierdzono nadto słabo rozwinięte funkcje słowno-pojęciowe, utrudniające dokonywanie operacji uogólnienia i abstrahowania, co przyczynia się do niepowodzeń w nauce oraz zaburzenia koncentracji, uwagi, labilności emocjonalnej, niepokoju ruchowego, męczliwość, zakłócenie procesów pamięciowych oraz niski poziom abstrakcji. W trakcie pobytu F. S. (1) w Turnusowym Ośrodku (...) w K. w maju 2003 r. zaobserwowano, iż w sytuacjach stresowych reaguje on zamykaniem się w sobie, wycofywaniem, niepokojem i strachem. (...) zewnątrz odbiera jako psychologicznie zagrażający. Jest mało refleksyjny, reaguje na zasadzie reakcji na napływające tu i teraz bodźce. Może być zdolny do zachowania nietypowych, nieadekwatnych do sytuacji.

W dniach 5 marca 1999 r., 17 września 1999 r., 20 czerwca 2000 r., 10 grudnia 2001 r. 25 marca 2002 r., 20 września 2004 r. oraz 22 sierpnia 2005 r. wydano wobec F. S. (1) orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania. W 2005 roku w opinii Zespołu Szkół w P. Gimnazjum Nr 111 podano, że miał on trudności z koncentracją uwagi, z interpretacją tekstu, pisaniem, wypowiedzi jego były nielogiczne, jest dysortografikiem, a dysfunkcja c.u.n. powoduje głęboką dysleksję, dysgrafię, co wymaga indywidualnego podejścia dydaktyczno-wychowawczego.

W okresie od 03 lutego 2004 roku do 11 lutego 2004 roku F. S. przebywał w Klinice (...) przy ul. (...) w P. w z rozpoznaniem: „M. czynności mózgu. Mieszane zaburzenia umiejętności szkolnych F81.3”. Badanie psychologiczne potwierdziło poziom rozwoju funkcji poznawczych nieharmonijny, poniżej przeciętnej, obniżoną uwagę, obniżoną analizę przestrzenną, znacznie obniżony poziom myślenia abstrakcyjno-logicznego, niską samoocenę. Zalecono konieczność nauki w szkole specjalnej.

Od dnia 27 maja 2013 r. F. S. (1) leczył się w (...) Centrum (...) w P.. Przeprowadzone tam badanie psychologiczne wskazało na trudności przystosowawcze F. S. (1), męczliwość w pracy, poczucie niewydolności psychicznej – nie rozumie czytanego tekstu, brakuje mu słów do wypowiedzi, ma zaburzenia pamięci. Badanie psychologiczne w kierunku uszkodzenia centralnego układu nerwowego wskazało na nieharmonijny rozwój funkcji poznawczych, osłabione zdolności do myślenia abstrakcyjnego, niedokształcone zdolności do planowania, organizowania i kontrolowania działań, deficyt w zakresie zdolności do analizy i syntezy wzrokowej i wzrokowo-ruchowej. W badaniu testami psychoorganicznymi F. S. (1) otrzymał wyniki wskazujące na istnienie uchwytnych psychologicznie zmian organicznych w (...) (w centralnym układzie nerwowym). Zdiagnozowano u niego zaburzenia psychiczne nieokreślone. F. S. (1) zgłaszał swe trudności w pracy mimo motywacji, polegające na silnym napięciu, wysiłku, niepewności, męczliwości tempem pracy, które jest dla niego zbyt szybkie. Zdiagnozowano zaburzenia funkcjonowania społecznego. Ustalono, że cierpi on na upośledzenie umysłowe z powodu komplikacji okołoporodowych oraz zaburzenia organiczne zachowania z powodu uszkodzenia c.u.n.

W wyniku badania psychologicznego przeprowadzonego przez psychologa klinicznego J. K. z (...) PZP w P. stwierdzono u F. S. (1) umiarkowany deficyt funkcji poznawczych i zaburzenia osobowości na podłożu organicznym, które mogą utrudniać pacjentowi codzienne funkcjonowanie oraz (...) kształtujące się poniżej przeciętnej dla

odpowiedniej grupy wiekowej. Badający podkreślił obniżenie u F. S. (1) pojemności pamięci świeżej, operacyjnej, koncentracji, koordynacji wzrokowo-ruchowej, umiejętności arytmetycznych i wiedzy w procesie kształcenia.

W informacji dla lekarza kierującego wystawionej przez specjalistę neurologa J. A. po wizycie F. S. (1) w Poradni Neurologicznej (...) Szpitala Miejskiego im. (...) z Zakładem (...) ZOZ w P. z dnia 8 czerwca 2017 r. rozpoznano zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się w zwykłym dzieciństwie i w wieku młodzieńczym oraz stwierdzono, iż F. S. (1) wymaga leczenia psychiatrycznego i psychoterapii. W badaniu psychologicznym oceniono funkcję IQ na poziomie 80 oraz niestabilność emocjonalną, obniżoną kontrolę emocji i impulsów, które zaburzają codzienne funkcjonowanie.

Dowód:

- kopia Książeczki (...) Dziecka z opisem porodu i oceną zdrowia noworodka k. 329-330;
- kopia historii choroby z Przychodni (...) k. 391-342;
- kopia badania psychologicznego k. 343;
- kopia pisma z dnia 14 maja 2003 r. k. 359-360;
- kopia orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania k. 361-370, 373, 374-375, 376, 377, 383-385, 387;
- kopia opinii Poradni P.-Pedagogicznej k. 371-372;
- kopia opinii z dnia 5 marca 1999 r. k. 378;
- kopia karty informacyjnej leczenia szpitalnego k. 379;
- kopia skierowania do placówek kształcenia specjalnego k. 380;
- kopia opinii o uczniu k. 381, 382;
- kopia aneksu do opinii (...) Nr (...) k. 386;
- kopia informacji dla lekarza kierującego k. 399-400;
- kopia historii choroby z (...) k. 352-358;
- kopia karty informacyjnej z (...) Centrum (...) k. 358.

F. S. (2) leczyl się również w (...) sp. z o.o. w P.. Z opisu badania rezonansu magnetycznego kręgosłupa lędźwiowo-krzyżowego z dnia 16 lutego 2018 wynika, iż u F. S. (1) występują liczne zmiany na poziomie L2-L3 – ucisk worka oponowego, przewężone zachyłki kanału kręgowego; na poziomie L3-L4 – prawdopodobnie przepuklina krążka typu bulging, ucisk worka oponowego i zwężenie zachyłków kanału kręgosłupowego prawego; na poziomie L4-L5 – przepuklina typu bulging, ucisk worka oponowego; na poziomie L5-S1 – przewężone zachyłki kanału kręgosłupowego, przepuklina krążka z uciskiem worka oponowego. W okresie od 26 lipca 2018 r. do 23 sierpnia 2018 r. F. S. (1) korzystał z rehabilitacji z powodu wielopoziomowej dyskopatii G54 oraz M51. Stwierdzono u niego niedowagę oraz rozpoznanie w dzieciństwie choroby S.. Był skierowany na to leczenie rehabilitacyjne przez lekarza ZUS-u w maju 2018 r. z powodu bólów i ograniczenia nerwów w okolicy krzyżowo-lędźwiowej i karku.

Dowód:

- kopia historii choroby z (...) k. k. 344-349;
- opinia lekarska ZUS k. 350;

- opis badania MR k. 351;

- kopia dokumentacji medycznej k. 201-216.

Decyzją z dnia 22 maja 2020 r. ZUS odmówił F. S. (1) prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Na skutek złożonego odwołania toczyło się postępowanie w Sądzie Okręgowym w Poznaniu, Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych pod sygn. akt VIII U 1414/20. Dla potrzeb tego postępowania sporządzona została opinia lekarska biegłych sądowych z zakresu ortopedii, neurologii, reumatologii i psychologii, w treści której biegli stwierdzili zadowalającą sprawność ruchową oraz brak objawów ubytków neurologicznych przy nieobecności objawów korzeniowych. Biegli stwierdzili, że F. S. (1) nie jest osobą niezdolną do pracy z przyczyn ortopedycznych, neurologicznych i psychologicznych. Również biegły z zakresu medycyny pracy stwierdził, że brak jest podstaw dla uznania całkowitej lub częściowej niezdolności F. S. (1) do pracy oraz że badany może wykonywać różne prace pomocnicze zgodnie z jego możliwościami umysłowymi i fizycznymi.

Dowód:

- dokumenty w aktach Sądu Okręgowego w Poznaniu, Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych o sygn. akt VIII U 1414/20, w tym opinie biegłych k. 66-68 i 100-103 ww. akt

Orzeczeniem z dnia 6 grudnia 2018 r. Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) utrzymał w mocy orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. z dnia 4 października 2018 r. nr PZ. (...)4. (...)2018, które nie zaliczało F. S. (1) do żadnego stopnia niepełnosprawności. Wyrokiem z dnia 15 marca 2022 r. Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu w sprawie o sygn. akt V U 56/19 zmienił zaskarżone orzeczenie i poprzedzające je orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w P. z 4 października 2018 roku numer PZ. (...) (...)2018 w części w ten sposób, że ustalił, iż odwołujący F. S. (1) jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim, z przyczyn oznaczonych symbolem 01-U, od 31.08.2018 r. do 31.08.2019 r., przy czym sama niepełnosprawność powstała przed 18 rokiem życia i w związku z tym ustalił, że odwołujący wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji. W uzasadnieniu powyższego wyroku Sąd wskazał, że w ujęciu psychologicznym F. S. (1) reprezentuje zaburzenia rozwoju poznawczego i zachowań społecznych o charakterze pierwotnym. W okresie rozwojowym u odwołującego się rozpoznawane były dysfunkcje mózgu spowodowane uszkodzeniem mózgu przy porodzie. Był to stan objawiający się obniżeniem rozwoju sprawności intelektualnej poniżej przeciętnej z wyraźnym niedostatkiem zachowań społecznych przystosowawczych. Nastąpiło osłabienie zdolności uczenia się. Odwołujący uczył się w szkole specjalnej z indywidualnym tokiem nauczania. Pomimo tak znaczącego wsparcia edukacyjnego nie był w stanie ukończyć gimnazjum. Odległymi następstwami obciążeń okołoporodowych były zaburzenia neurorozwojowe i trudności w nauczaniu. U odwołującego występowały zaburzenia czynności mózgu, manifestujące się zaburzeniami zachowania, trudnościami szkolnymi, zaburzeniami ruchowymi i zaburzeniami mowy czynnej. U odwołującego ustał obowiązek szkolny, lecz nie uzyskał on kompetencji do wykonywania pracy zawodowej (brak zawodu, zaburzenia procesów motywacyjnych, niska sprawność intelektualna pozwalająca na zrozumienie zasad pracy zespołowej). Na obecnym etapie funkcjonowania społecznego odwołujący wymaga wsparcia zawodowego umożliwiającego mu uzyskanie i zachowanie pracy o stopniu trudności adekwatnym do jego możliwości poznawczych. W ujęciu neurologicznym i ortopedycznym F. S. (1) cierpi od lat na przewlekły zespół bólowy kręgosłupa lędźwiowo krzyżowego z prawostronną rwą kulszową w przebiegu dyskopatii wielopoziomowej z względną stenozą kanału kręgowego na poziomie L3-L4 i L5- SI z rozpoznaną chorobą S. . Bóle kręgosłupa mają charakter przewlekły, ale nie powodują istotnego naruszenia sprawności ruchowej odwołującego się. Oprócz leczenia farmakologicznego wymaga on okresowego leczenia rehabilitacyjnego i stosowania zasad ergonomii ruchu w pracy i w czynnościach domowych.

Dowód:

- kserokopie opinii biegłych sądowych z akt sprawy Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu w sprawie o sygn. akt V U 56/19 k. 405-420

- kserokopia wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu w sprawie o sygn. akt V U 56/19 z uzasadnieniem k. 421-435

W dniu 12 kwietnia 2016 r. (...) sp. z o.o. sp. k. w S., jako zleceniodawca, zawarł z F. S. (1), jako zleceniobiorcą, umowę zlecenia, której przedmiotem było świadczenie przez zleceniobiorcę na rzecz zleceniodawcy doraźnych usług polegających na wykonywaniu czynności związanych z ochroną miejsc (obszarów, obiektów) podległych zleceniodawcy.

Zgodnie z punktem 5 umowy zostaje ona zawarta na czas określony od 14 kwietnia 2016 r. do 31 października 2016 r. Każdej ze stron przysługuje prawo wcześniejszego wypowiedzenia niniejszej umowy bez podania przyczyny z zachowaniem 3-tygodniowego okresu wypowiedzenia, którego bieg rozpoczyna się od dnia jego doręczenia. Wypowiedzenie wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Zgodnie z punktem 6 umowy, umowa może zostać rozwiązana za porozumieniem stron w każdym czasie, w formie pisemnej, pod rygorem nieważności.

Zgodnie z punktem 7 ust. 1 umowy Zleceniodawcy przysługuje prawo wypowiedzenia umowy w trybie natychmiastowym w przypadku nie wykonania lub nienależytego wykonywania umowy przez zleceniobiorcę (np. porzucenie, kradzież, stan po spożyciu alkoholu, stan nietrzeźwości, stan po zażyciu środków odurzających, palenie na obiekcie mimo istniejącego zakazu palenia). Wypowiedzenie umowy wymaga formy pisemnej, pod rygorem nieważności.

Zgodnie z punktem 7 ust. 3 umowy, jeżeli przyczyną rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym jest porzucenie, zleceniobiorca zapłaci zleceniodawcy karę umowną w wysokości 5.000 zł.

Zgodnie z punktem 8 umowy w razie niemożności wykonania powierzonej czynności we wskazanym terminie, zleceniobiorca zobowiązany jest do natychmiastowego powiadomienia o tym fakcie zleceniodawcy. Jeżeli nastąpiło to bez ważnego powodu może to stać się podstawą do wypowiedzenia umowy w trybie natychmiastowym i odpowiedzialności zleceniobiorcy za powstałe z tego tytułu szkody.

W punkcie 13 umowy zleceniobiorca oświadczył, iż jest w pełni świadomy tego, że niniejsza umowa nie jest umową o pracę i nie stosuje się do niej przepisów prawa pracy. Poprzez złożenie podpisu pod niniejszą umową zleceniobiorca poświadczył, że z treścią pkt 13 umowy zapoznał się ze szczególną uwagą, rozumie ich treść, nie wnosi uwag i nie będzie dochodził w tym zakresie żadnych roszczeń.

Zgodnie z pkt 16 umowy ewentualne spory wynikłe w trakcie realizacji niniejszej umowy w braku możliwości ich polubownego rozwiązania, będą rozstrzygane przez sąd właściwy dla siedziby zleceniodawcy.

Dowód:

- umowa z 12 października 2016 r. z załącznikiem – k. 12-13.

F. S. (1) czytał umowę zlecenia z dnia 12 kwietnia 2016 r. lecz nie do końca zrozumiał jej treść. F. S. (1) jest osobą, która w wyniku urazu okołoporodowego z następowym organicznym uszkodzeniem mózgu ma ograniczoną umiejętność myślenia abstrakcyjnego, zaburzenia pamięci, koncentracji, zdolności do czytania, pisania, rozumienia sytuacji socjalnych i adaptacji do życia codziennego. F. S. (1) prezentuje niedorozwój umysłowy stopnia lekkiego, mając deficyt w ewolucji procesów poznawczych uniemożliwiający jego właściwą adaptację do wymogów socjalno-profesjonalnych. Wykazuje także obniżoną zdolność koncentracji uwagi, zapamiętywania funkcji poznawczych z ograniczoną możliwością rozumienia, interpretacji, adekwatności odpowiedzi i działania. F. S. (1) od wczesnego dzieciństwa źle się rozwijał. Zaczął chodzić dopiero jak miał dwa i pół roku, miał problemy z mową, opuszczał sylaby, był cofnięty w rozwoju o około dwa lata. Od trzeciej klasy szkoły podstawowej F. S. (1) miał pomoc indywidualną w nauce i jak sam twierdzi, do dzisiaj musi mieć trzecią osobę do pomocy. Gimnazjum specjalne ukończył w wieku 21

lat, a jako dorosły starał się, by zdobyć zawód monter, lecz ze względu na duże trudności teoretyczne i praktyczne nie dawał sobie rady. Trudnił się różnymi pracami odkąd skończył 15 lat – rozdawał ulotki, kosił trawę, był instruktorem jazdy gokartami ze znajomymi ze swojego miejsca zamieszkania, układał towar na półkach, a także pracował w ochronie.

U F. S. (1) rozpoznano upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. W 2004 r. był hospitalizowany w Klinice (...), gdzie zdiagnozowano mikrozaburzenie czynności mózgu, mieszane zaburzenia umiejętności szkolnych. W badaniu psychologicznym określono stopień inteligencji poniżej przeciętnej z licznymi zaburzeniami funkcji poznawczych. Ponadto ma on trudności z wysławianiem się, zapamiętywaniem oraz koncentracją i skupieniem uwagi. Często nie rozumie tego, co się do niego mówi, trzeba mu po kilka razy powtarzać te same informacje. Ma problemy w funkcjonowaniu społecznym, trudności w nawiązywaniu kontaktów.

W badaniu psychiatrycznym w dniu 28 października 2022 r. pozwany podał, że miał tyle stanowisk pracy, że nie jest w stanie sobie tego przypomnieć. F. S. (1) przejawia zaburzenia pamięci z przeszłości i prezentuje duży deficyt w zapisywaniu nowych zdarzeń ze skłonnością do woli szybkiego zapomnienia. Dawniej, by sprostać swym obowiązkom, zapisywał rozkład dnia w notesie, a teraz nauczono go, w jaki sposób posługiwać się kalendarzem w G.. Bez tej pomocy jest bezradny, zagubiony, zażenowany. Nie zaobserwowano u pozwanego zaburzeń natury psychotycznej jak urojenia, halucynacje, rozpad osobowości itp. Natomiast z jego niewydolnością intelektualną i lekkim niedorozwojem umysłowym na podłożu organicznym, jest ofiarą niepełnosprawności w stopniu lekkim.

Dowód:

- zaświadczenie lekarskie z 8 lipca 2019 r. k. 36;
- badanie psychologiczne, k. 37 (255);
- zaświadczenia o stanie zdrowia z ZUS, k. 188-196;
- karta informacyjna (...), k. 206;
- zeznania świadka A. S., k. 293;
- zeznania pozwanego F. S. (1), k. 294-295;
- opinia biegłej sądowej z zakresu psychiatrii dr K. M. (1) k. 442-450,
- pierwsza uzupełniająca opinia biegłej sądowej z zakresu psychiatrii dr K. M. (1) k. 488,
- druga uzupełniająca opinia biegłej sądowej z zakresu psychiatrii dr K. M. (1) k. 505-506.

F. S. (1) w ramach umowy zlecenia zabezpieczał obiekt sklepowy, obserwował klientów przy kasach, oglądał monitoring. Pracował zarówno w sklepie (...) jak i w sklepie (...), co wiązało się z dwoma umowami zawartymi z dwiema spółkami o podobnie brzmiących nazwach: (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową z siedzibą w S. oraz (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością spółką komandytową z siedzibą w W.. Świadczenie pracy w ramach umowy zlecenia odbywało się w różnych godzinach, w różne dni tygodnia. W sklepie (...) był grafik uzależniony od dyspozycyjności pracowników i zapotrzebowania w obiekcie chronionym. W przypadku braków kadrowych, pracownicy nieujęci w danym dniu w grafiku otrzymywali telefon z pytaniem, czy mogą się stawić w nadprogramowym dniu. W sklepie (...) nie było jasnych zasad ustalania grafiku w danym miesiącu kalendarzowym i w związku z tym zleceniobiorcy musieli codziennie sprawdzać, czy następnego dnia mają przychodzić do pracy, czy nie.

Dowód:

- zeznania świadka A. M. k. 292v.-293;

- zeznania pozwanego F. S. (1) k. 294-295;

- zeznania świadka J. B. (2) k. 118v-120;

- grafik k. 113

F. S. (1) w dniu 6 października 2016 r. miał dzień wolny od pracy i przebywał poza P.. W grafiku był wpisany na dzień 7 października 2016 r. Mimo tego w dniu 6 października 2016 r. telefonicznie został zapytany o możliwość stawienia się w pracy, lecz z uwagi na przebywanie poza miastem, nie stawiał się na miejsce wykonywania zlecenia. Zadzwoił wówczas do niego M. S. i poinformował, że niestawiennictwo w pracy będzie uznane za porzucenie pracy. Powiedział mu również, że zapłaci za to 5.000 zł. Po około 4 godzinach od rozmowy F. S. (1) stawiał się w sklepie (...) i złożył wypowiedzenie umowy zlecenia firmie (...) spółka z o. o., sp. k. w W., przedkładając wypowiedzenie na piśmie M. S.. F. S. (1) był zdezorientowany w momencie składania wypowiedzenia i nie miał świadomości, że umowa wypowiedzenia nie będzie skuteczna wobec (...) sp. z o.o. sp. k. w S.. W momencie składania wypowiedzenia F. S. (1) był przekonany, że nie musi już przychodzić do pracy i że jedno wypowiedzenie wystarczy, by rozwiązać umowę zarówno z (...) spółka z o. o. sp. k. w W. jak i (...) sp. z o.o. sp. k. w S..

Następnego dnia F. S. (1) udał się po poradę do inspekcji pracy, bo zrozumiał, że nie ma wracać do pracy. Rozmowę z przełożonym odebrał jak wypowiedzenie umowy zlecenia. Wspominał, że odebrał to jako groźbę, bo miał wolny dzień, a nikt mu nie powiedział wcześniej o dyżurze.

Dnia 7 października zarówno (...) spółka z o. o., sp. k. w W. jak i (...) sp. z o.o., sp. k. w S. wypowiedziały umowę zlecenia F. S. (1) w trybie natychmiastowym.

Dowód:

- zeznania świadka A. M., k. 292v.-293;

- zeznania pozwanego F. S. (1), k. 294-295;

- wypowiedzenie umowy zlecenia z dnia 6 października 2016 r. k. 112;

- wypowiedzenie umowy zlecenia w trybie natychmiastowym przez (...) spółka z o. o., sp. k. w W. k. 114;

- wypowiedzenie umowy zlecenia w trybie natychmiastowym przez (...) sp. z o.o., sp. k. w S. k. 115.

F. S. (1) jest ofiarą urazu okołoporodowego z następowym organicznym uszkodzeniem mózgu, który w dużym stopniu utrudniał jego rozwój psychofizyczny. Już od wczesnego okresu szkolnego był on uznany za ucznia mającego ograniczone możliwości edukacyjne i przez cały okres szkolny musiał korzystać z dodatkowej pomocy i „podpory” w nauce. Trudności wynikały z jego ograniczonej umiejętności myślenia abstrakcyjnego, zaburzeń pamięci, koncentracji, zdolności do czytania, pisania, rozumienia sytuacji socjalnych, i adaptacji do życia codziennego. Wielokrotnie badanie IQ F. S. (1) oscylowało między pograniczem umysłowym a niedorozwojem umiarkowanym. Aktualnie, klinicznie F. S. (1) prezentuje niedorozwój umysłowy stopnia lekkiego mając deficyt w ewolucji procesów poznawczych uniemożliwiający jego właściwą adaptację do wymogów kodu socjalno-profesjonalnego. Poza obniżoną zdolnością koncentracji uwagi, zapamiętywania, funkcji poznawczych z ograniczoną możliwością rozumienia, interpretacji, adekwatności odpowiedzi i działania jest on dotknięty chorobą S. powodującą przewlekły ból okolicy kręgosłupa, szczególnie krzyżowo-łędźwiowego. Choroba ta jest postępująca i nieodwracalna. Odnosząc się do uszkodzenia okołoporodowego centralnego układu nerwowego obserwuje się oprócz opóźnienia rozwoju również jego nadwrażliwość na leki, na alkohol — który w małej ilości wywołuje u F. S. (1) tzw. upojenie patologiczne i na zmiany rytmu biologicznego. Mimo trudności wynikających z licznych deficytów rozwojowych dąży on do dostosowania się do funkcjonowania społecznego, lubi być w towarzystwie ludzi, próbuje ich naśladować, szuka w nich przykładu i oparcia. F. S. (1) ma motywację do pracy, ale często nie może podołać swym obowiązkom i to z powodów zarówno psychologicznych jak i fizycznych. F. S. (1) jest dotknięty niedorozwojem umysłowym w stopniu lekkim

powodującym obniżenie funkcji poznawczych jak pamięci, koncentracji, logicznej analizy i dedukcji zdarzeń, myślenia abstrakcyjnego, czerpania doświadczenia z przeżytych sytuacji. F. S. (1) w dniu 07 października 2016 r. zareagował zgodnie ze zrozumieniem przez niego swej sytuacji zawodowej w (...) bez tendencji oszukania lub nadużycia prawa wobec swego Pracodawcy. W związku z upośledzeniem umysłowym F. S. (1) nie miał możliwości obiektywnej oceny zaistniałego konfliktu z Pracodawcą w dniu 07 października 2016 roku i nie mógł podjąć decyzji w sposób swobodny i świadomy.

W czasie zawierania umowy zlecenia dnia 12 kwietnia 2016 r. F. S. (1) znajdował się w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli, a także nie był zdolny do prawidłowej oceny swojej sytuacji zawodowej, ponieważ prezentuje niedorozwój umysłowy z deficytem wszystkich funkcji poznawczych.

Dowód:

- opinia biegłej sądowej z zakresu psychiatrii dr K. M. (1) k. 442-450,
- pierwsza uzupełniająca opinia biegłej sądowej z zakresu psychiatrii dr K. M. (1) k. 488,
- druga uzupełniająca opinia biegłej sądowej z zakresu psychiatrii dr K. M. (1) k. 505-506.

Sąd zważył, co następuje:

(...) sp. z o.o. sp. k. w S. przeciwko F. S. (1) okazało się nieuzasadnione i podlegało oddaleniu.

Na wstępie podkreślania wymaga fakt, iż w przedmiotowej sprawie zastosowanie znajdują przepisy kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 4 lipca 2019r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 7 listopada 2019 r. Zgodnie bowiem z treścią przepisu przejściowego w/w ustawy, tj. art. 11 ust. 1 pkt. 1 sprawy, w których przed wejściem w życie nowelizacji wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym do czasu zakończenia postępowania w danej instancji podlegają rozpoznaniu zgodnie z przepisami, w brzmieniu dotychczasowym. W przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty został wydany 12 marca 2019 r., a więc przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 4 lipca 2019r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw.

Powód domagał się od pozwanego zapłaty kary umownej, którą obciążył pozwanego na podstawie łączącej strony umowy zlecenia, która przewidywała karę umowną w wysokości 5.000 zł za porzucenie wykonywania zlecenia. W ocenie powoda pozwany dopuścił się nieuzasadnionego porzucenia zlecenia z pominięciem okresu wypowiedzenia umowy.

Podstawę prawną żądania pozwu stanowił art. 734 §1 k.c. w zw. z art. 750 k.c. i art. 483 §1 k.c. i art. 484 § k.c.

Zgodnie z art. 734 §1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Zgodnie zaś z art. 750 k.c. do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Zlecenie należy do umów o świadczenie usług. Zawarcie tej umowy nie wymaga zachowania formy szczególnej. Jest to umowa konsensualna i dwustronnie zobowiązująca. Może być odpłatna lub nieodpłatna. Należy do umów starannego działania. Na mocy art. 750 k.c. przepisy o zleceniu również znajdują zastosowanie do umów o świadczenie usług polegających na czynnościach faktycznych.

Zgodnie natomiast z art. 483 §1 k.c. Można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Stosownie zaś do art. 484 §1 k.c. w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody.

Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły.

W ujęciu art. 483 i 484 k.c. kara umowna stanowi ryczałtowo określony surogat odszkodowania należnego wierzycielowi z tytułu odpowiedzialności kontraktowej dłużnika. Kara umowna stanowi dodatkowo zastrzeżenie umowne i może być zastrzeżona zarówno na wypadek niewykonania zobowiązania lub jego nienależytego wykonania. Kara umowna jako surogat odszkodowania należy się wierzycielowi wtedy, gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez dłużnika zobowiązania niepieniężnego jest następstwem okoliczności, za które on ponosi odpowiedzialność (art. 471 k.c.), chyba, że strony zmodyfikowały zakres odpowiedzialności z tego tytułu. Od odszkodowania sensu stricto różni się jedynie tym, że należy się ona bez względu na wysokość szkody.

Podniesiony przez stronę pozwaną zarzut nieważności umowy z powodu wady oświadczenia woli strony pozwanego okazał się uzasadniony.

Przepis art. 82 k.c. stanowi, że nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych. Przepis art. 82 k.c. obejmuje swą dyspozycją dwa stany faktyczne, które skutkują uznaniem, że oświadczenie woli złożone w razie wystąpienia któregośkolwiek z nich dotknięte jest sankcją w postaci nieważności bezwzględnej. Jest to stan wyłączający świadomość, albo stan wyłączający swobodę.

„Co do pierwszej przesłanki wskazać należało, iż stan wyłączający świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli nie oznacza całkowitego zniesienia świadomości. Wystarczające jest istnienie takiego stanu, który powoduje brak rozeznania, niemożność rozumienia posunięć własnych i posunięć innych osób oraz niezdawanie sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego postępowania. Stan wyłączający świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli musi wynikać z przyczyny wewnętrznej, umiejscowionej w samym podmiocie składającym oświadczenie woli. Musi wynikać ze stanu, w jakim znajduje się osoba składająca oświadczenie woli, a nie z okoliczności zewnętrznych, w jakich osoba ta się znalazła. Źródłem tej wady oświadczenia woli są szczególne właściwości psychiki lub procesu myślowego, znajdujące się "wewnątrz" osoby składającej oświadczenie woli. Stan wyłączający świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli nie może być rozumiany dosłownie, wobec czego nie musi oznaczać całkowitego zniesienia świadomości i ustania czynności mózgu. Wystarczy istnienie takiego stanu, który oznacza brak rozeznania, niemożność rozumienia posunięć własnych i posunięć innych osób oraz niezdawanie sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego postępowania" (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 lutego 2019 r., I ACa 1079/18).

Powzięcie decyzji i wyrażenie woli jest swobodne, gdy zarówno proces decyzyjny, jak i wyrażenie woli osoby składającej je, nie zostały zakłócone przez przyczyny wewnętrzne, opisane w zdaniu drugim art. 82 k.c., tj. chorobę psychiczną, niedorozwój umysłowy albo inne, chociażby nawet przemijające, zaburzenia czynności psychicznych.

Na podstawie zgromadzonej w sprawie dokumentacji medycznej i dokumentacji zgromadzonej w aktach postępowań dotyczących odwołań pozwanego od odmowy przyznania mu renty z tytułu niezdolności do pracy oraz odmowy przyznania mu stopnia niepełnosprawności Sąd ustalił, że F. S. (1) urodził się w dniu (...) w P.. Przebieg porodu był ciężki i powikłany- plyn odwodniony był zielony, pępowina okręcona wokół szyi, występowała sinica twarzy. W dziesięciopunktowej skali A. noworodek otrzymał po 2 pkt w każdej z kategorii ocennych. Od wczesnego dzieciństwa F. S. (1) źle się rozwijał, zaczął chodzić od około 2,5 roku, miał problemy z mową, opuszczał sylaby, był cofnięty w rozwoju około 2 lata. Sprawiał wrażenie dziecka autystycznego. Do okresu przedszkolnego opiekowała się nim babcia. Od trzeciej klasy szkoły podstawowej miał nauczanie indywidualne. Ukończył szkołę podstawową i 3 klasy gimnazjalne szkoły specjalnej, ale powtarzał dwa razy klasę drugą i trzecią. W szkole miał znaczne trudności w zapamiętywaniu, czytaniu, pisaniu, liczeniu, w zrozumieniu tekstu i powtórzeniu przeczytanych informacji.

Z opinii Poradni P.-Pedagogicznej w P. z dnia 19 maja 2003 r. wynika, iż badanie wykazało bardzo dużą dysharmonię w rozwoju, która w znaczny sposób ogranicza możliwości efektywnej nauki. Przyczyn trudności w nauce upatrywano w

sprzężonych deficytach rozwojowych funkcji werbalno-poznawczych i percepcyjno- motorycznych uwarunkowanych dysfunkcją Centralnego Układu Nerwowego oraz zakłóceniami w dynamice procesów nerwowych. Określano go jako ucznia bardzo słabego, nie radzącego sobie z przyswajaniem materiału, nie wykazującego żadnych postępów w nauce. Zaobserwowano, że w sytuacjach stresowych reagował wycofaniem, niepokojem, strachem, poczuciem odmienności, był „mało refleksyjny”. Stwierdzono nadto słabo rozwinięte funkcje słowno-pojęciowe, utrudniające dokonywanie operacji uogólnienia i abstrahowania, co przyczynia się do niepowodzeń w nauce oraz zaburzenia koncentracji, uwagi, labilności emocjonalnej, niepokoju ruchowego, męczliwość, zakłócenie procesów pamięciowych oraz niski poziom abstrakcji. W trakcie pobytu F. S. (1) w Turnusowym Ośrodku (...) w K. w maju 2003 r. zaobserwowano, iż w sytuacjach stresowych reaguje on zamykaniem się w sobie, wycofywaniem, niepokojem i strachem. (...) zewnątrz odbiera jako psychologicznie zagrażający. Jest mało refleksyjny, reaguje na zasadzie reakcji na napływające tu i teraz bodźce. Może być zdolny do zachowania nietypowych, nieadekwatnych do sytuacji.

W dniach 5 marca 1999 r., 17 września 1999 r., 20 czerwca 2000 r., 10 grudnia 2001 r. 25 marca 2002 r., 20 września 2004 r. oraz 22 sierpnia 2005 r. wydano wobec F. S. (1) orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania. W 2005 roku w opinii Zespołu Szkół w P. Gimnazjum Nr 111 podano, że miał on trudności z koncentracją uwagi, z interpretacją tekstu, pisaniami, wypowiedzi jego były nielogiczne, jest dysortografikiem, a dysfunkcja c.u.n. powoduje głęboką dysleksję, dysgrafię, co wymaga indywidualnego podejścia dydaktyczno-wychowawczego.

W okresie od 03 lutego 2004 roku do 11 lutego 2004 roku F. S. przebywał w Klinice (...) przy ul. (...) w P. w z rozpoznaniem: „M. czynności mózgu. Mieszane zaburzenia umiejętności szkolnych F81.3”. Badanie psychologiczne potwierdziło poziom rozwoju funkcji poznawczych nieharmonijny, poniżej przeciętnej, obniżoną uwagę, obniżoną analizę przestrzenną, znacznie obniżony poziom myślenia abstrakcyjno-logicznego, niską samoocenę. Zalecono konieczność nauki w szkole specjalnej.

Od dnia 27 maja 2013 r. F. S. (1) leczył się w (...) Centrum (...) w P.. Przeprowadzone tam badanie psychologiczne wskazało na trudności przystosowawcze F. S. (1), męczliwość w pracy, poczucie niewydolności psychicznej – nie rozumie czytanego tekstu, brakuje mu słów do wypowiedzi, ma zaburzenia pamięci. Badanie psychologiczne w kierunku uszkodzenia centralnego układu nerwowego wskazało na nieharmonijny rozwój funkcji poznawczych, osłabione zdolności do myślenia abstrakcyjnego, niedokształcone zdolności do planowania, organizowania i kontrolowania działań, deficyt w zakresie zdolności do analizy i syntezy wzrokowej i wzrokowo-ruchowej. W badaniu testami psychoorganicznymi F. S. (1) otrzymał wyniki wskazujące na istnienie uchwytnych psychologicznie zmian organicznych w (...) (w centralnym układzie nerwowym). Zdiagnozowano u niego zaburzenia psychiczne nieokreślone. F. S. (1) zgłaszał swe trudności w pracy mimo motywacji, polegające na silnym napięciu, wysiłku, niepewności, męczliwości tempem pracy, które jest dla niego zbyt szybkie. Zdiagnozowano zaburzenia funkcjonowania społecznego. Ustalono, że cierpi on na upośledzenie umysłowe z powodu komplikacji okołoporodowych oraz zaburzenia organiczne zachowania z powodu uszkodzenia c.u.n.

W wyniku badania psychologicznego przeprowadzonego przez psychologa klinicznego J. K. z (...) PZP w P. stwierdzono u F. S. (1) umiarkowany deficyt funkcji poznawczych i zaburzenia osobowości na podłożu organicznym, które mogą utrudniać pacjentowi codzienne funkcjonowanie oraz (...) kształtujące się poniżej przeciętnej dla odpowiedniej grupy wiekowej. Badający podkreślił obniżenie u F. S. (1) pojemności pamięci świeżej, operacyjnej, koncentracji, koordynacji wzrokowo-ruchowej, umiejętności arytmetycznych i wiedzy w procesie kształcenia.

W informacji dla lekarza kierującego wystawionej przez specjalistę neurologa J. A. po wizycie F. S. (1) w Poradni Neurologicznej (...) Szpitala Miejskiego im. (...) z Zakładem (...) ZOZ w P. z dnia 8 czerwca 2017 r. rozpoznano zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się w zwykłe w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym oraz stwierdzono, iż F. S. (1) wymaga leczenia psychiatrycznego i psychoterapii. W badaniu psychologicznym oceniono funkcję IQ na poziomie 80 oraz niestabilność emocjonalną, obniżoną kontrolę emocji i impulsów, które zaburzają codzienne funkcjonowanie.

Badanie stanu świadomości danej osoby i jej zdolności do złożenia niewadliwego oświadczenia woli wymaga wiadomości specjalnych, co zgodnie z przepisem art. 278 par. 1 k.p.c. obowiązało Sąd do zasięgnięcia opinii biegłej sądowej z zakresu psychiatrii lek. med. K. M. (1). Na podstawie opinii biegłej oraz dwóch opinii uzupełniających Sąd ustalił, że w czasie zawierania umowy zlecenia dnia 12 kwietnia 2016 r. F. S. (1) znajdował się w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli, a także nie był zdolny do prawidłowej oceny swojej sytuacji zawodowej, ponieważ prezentuje niedorozwój umysłowy z deficytem wszystkich funkcji poznawczych.

Całość zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego poddana została ocenie biegłej sądowej z zakresu psychiatrii K. M. (2), która po przeprowadzeniu obszernego i wnikliwego badania psychiatrycznego pozwanego w konkluzjach swojej opinii wskazała, że wady psychofizyczne F. S. (1) są skutkiem urazu okołoporodowego z następowym organicznym uszkodzeniem mózgu. Wszelkie trudności pozwanego wynikają z jego ograniczonej umiejętności myślenia abstrakcyjnego, zaburzeń pamięci, koncentracji, zdolności do czytania, pisania, rozumienia sytuacji socjalnych i adaptacji do życia codziennego. F. S. (1) prezentuje niedorozwój umysłowy stopnia lekkiego, mając deficyt w ewolucji procesów poznawczych uniemożliwiający jego właściwą adaptację do wymogów socjalno-profesjonalnych. Wykazuje także obniżoną zdolność koncentracji uwagi, zapamiętywania, funkcji poznawczych z ograniczoną możliwością rozumienia, interpretacji, adekwatności odpowiedzi i działania. F. S. (1) już od wczesnego okresu szkolnego był uznany za ucznia mającego ograniczone możliwości edukacyjne i przez cały okres szkolny musiał korzystać z dodatkowej pomocy i „podpory” w nauce. Trudności pozwanego wynikały z jego ograniczonej umiejętności myślenia abstrakcyjnego, zaburzeń pamięci, koncentracji, zdolności do czytania, pisania, rozumienia sytuacji socjalnych i adaptacji do życia codziennego. Wielokrotnie badanie IQ pozwanego oscylowało między pograniczem umysłowym, a niedorozwojem umiarkowanym. Aktualnie, klinicznie F. S. (1) prezentuje niedorozwój umysłowy stopnia lekkiego mając deficyt w ewolucji procesów poznawczych uniemożliwiający jego właściwą adaptację do wymogów kodu socjalno-profesjonalnego. Poza obniżoną zdolnością koncentracji uwagi, zapamiętywania, funkcji poznawczych z ograniczoną możliwością rozumienia, interpretacji, adekwatności odpowiedzi i działania, pozwany jest dotknięty chorobą S. powodującą przewlekły ból okolicy kręgosłupa, szczególnie krzyżowo-lędźwiowego. Choroba ta jest postępująca i nieodwracalna. Odnosząc się do uszkodzenia okołoporodowego centralnego układu nerwowego obserwuje się oprócz opóźnienia rozwoju również jego nadwrażliwość na leki, na alkohol – który w małej ilości wywołuje u F. S. (1) tzw. upojenie patologiczne i na zmiany rytmu biologicznego. Mimo trudności wynikających z licznych deficytów rozwojowych dąży on do dostosowania się do funkcjonowania społecznego, lubi być w towarzystwie ludzi, próbuje ich naśladować, szuka w nich przykładu i oparcia. F. S. (1) ma motywację do pracy, ale często nie może podjąć swym obowiązkom i to z powodów zarówno psychologicznych jak i fizycznych. F. S. (1) jest dotknięty niedorozwojem umysłowym w stopniu lekkim powodującym obniżenie funkcji poznawczych, pamięci, koncentracji, logicznej analizy i dedukcji zdarzeń, myślenia abstrakcyjnego, czerpania doświadczenia z przeżytych sytuacji. F. S. (1) w dniu 07 października 2016 r. zareagował zgodnie ze zrozumieniem przez niego swej sytuacji zawodowej w (...) bez tendencji oszukania lub nadużycia prawa wobec swego Pracodawcy. W związku z upośledzeniem umysłowym Pan F. S. (1) nie miał możliwości obiektywnej oceny zaistniałego konfliktu z Pracodawcą w dniu 07 października 2016 r. i nie mógł podjąć decyzji w sposób swobodny i świadomy.

W opinii uzupełniającej z dnia 29 marca 2023 r. biegła sądowa wprost wskazała, że pozwany F. S. (1) nie był w momencie podpisania umowy w dniu 12 kwietnia 2016 r. i w okresie jej wypowiedzenia w październiku 2016 zdolny do prawidłowej oceny swej sytuacji zawodowej, albowiem prezentuje on niedorozwój umysłowy z deficytem wszystkich funkcji poznawczych i znajdował się w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

W ocenie Sądu, analiza zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, w szczególności dokumentacji medycznej, z której wprost wynika, iż pozwany charakteryzuje się zaburzeniami prawidłowego postrzegania i rozumienia relacji i norm społecznych, jak również opinii biegłej sądowej z zakresu psychiatrii K. M. (1) prowadzą do wniosku, iż umowa zlecenia zawarta z powodką dotknięta była wadą oświadczenia woli złożonego przez pozwanego w stanie wyłączającym świadome jej wyrażenie, a to z uwagi na szereg dolegliwości wynikających z niepełnosprawności umysłowej, na którą pozwany cierpi.

Złożenie oświadczenia woli w stanie określonym w art. 82 k. c. powoduje jego nieważność bez potrzeby wykazywania jakichkolwiek dalszych okoliczności. W szczególności bez znaczenia jest, czy druga strona czynności prawnej miała świadomość wyżej wymienionego stanu. Porządek prawny chroni osobę składającą oświadczenie woli w stanie wyłączającym świadomość lub swobodę. Ochrona dobrej wiary jej kontrahenta w ogóle nie wchodzi w rachubę. Czynność prawna jest bezwzględnie nieważna i każda osoba zainteresowana może żądać ustalenia tej nieważności, nawet wówczas, gdy same strony ważności czynności nie kwestionują (por. uchwała SN z dnia 7 sierpnia 1970 r., III CZP 49/70).

Odnosząc się do zarzutów powoda zgłoszonych do opinii biegłej wskazać należy, że okazały się one niezasadne. Powód zarzucał, że biegła nie oparła swojej opinii o cały zgromadzony w przedmiotowej sprawie materiał dowodowy, a konkluzja opinii jest niezrozumiała. Nadto strona powodowa podniosła, że pozwany nie posiada obecnie stopnia niepełnosprawności. W związku z tym biegła sporządziła kolejną opinię uzupełniającą, której treść w ocenie Sądu usunęła wątpliwości sygnalizowane przez stronę powodową. Na wstępie opinii uzupełniającej z dnia 10 lipca 2023 r. biegła sądowa, ustosunkowując się do zarzutów do opinii podnoszonych przez powodową spółkę wskazała, że do zrozumienia konkluzji opinii niezbędna jest rozważna jej lektura bez próby jej podważenia i konkurencji z klinicznym rozumowaniem biegłej oraz że opinia oparta jest na bezsprzecznych dowodach całej analizy dokumentacji medycznej oraz badania psychiatrycznego. W konkluzji tylko zostały podsumowane przedtem szeroko opisane przyczyny i objawy nieodwracalnego procesu organicznego uszkodzenia centralnego układu nerwowego u pozwanego. Proces ten w sposób trwały upośledza jego funkcjonowanie w życiu codziennym, cywilnym i społecznym. Jego dostosowanie do pracy zawodowej jest wynikiem wyuczonego, stereotypowego działania, które nie pozwala mu na elastyczne dostosowanie się i zrozumienie zachodzących zmian. Biegła wskazała dalej, że pozwany ma trudności adaptacyjne z powodu trwałego obniżenia swoich funkcji poznawczych, z deficytem inteligencji, która polega na niezdolności do adaptacji w każdych zmiennych okolicznościach. (...) F. S. (1) do życia zawodowego jest tylko możliwe w warunkach przewidzianych, powtarzających się schematów, jak również bez dezorganizacji jego sztywnego systemu działania. W ocenie biegłej w dniach 06-07 października 2016 r. pozwany stanął wobec konfliktu z Pracodawcą, który zrozumiał zgodnie ze swoim tokiem interpretacji, myślenia i zareagował według swej oceny, bez możliwości bardziej obiektywnej analizy sytuacji, którą przedstawia powód. Biegła sądowa wskazała także, iż zapoznała się z zeznaniami świadków, lecz nie mogą one stanowić podstawy do postawienia diagnozy oraz konkurować z całością elementów medycznych zawartych w opinii. W ocenie biegłej pozwany nie miał możliwości zrozumienia umowy i nigdy tego nie dokonał z racji swego deficytu intelektualnego, natomiast stwierdzone przez świadków jego „dostosowanie” do warunków pracy jest wynikiem pewnej - tak zwanej - "inteligencji praktycznej", zaradności u osób z limitowanymi procesami poznawczymi bez głębszej analizy sytuacji. Odnośnie zarzutu, że F. S. (1) nie posiada aktualnie stopnia niepełnosprawności biegła wskazała, że nie może to podważać i zaprzeczać jego deficytu funkcji psychicznych, który jest nieodwracalny, trwały i perturbuje jego egzystencję w życiu codziennym, społecznym i zawodowym. W konkluzji opinii uzupełniającej z dnia 10 lipca 2023 r. biegła sądowa ponownie w sposób kategoriyczny wskazała, że F. S. (1) jest dotknięty niedorozwojem umysłowym w stopniu lekkim powodującym deficyt jego funkcji poznawczych, utrudniający zrozumienie i dostosowanie się do życia zawodowego, do zmian nieprzewidzianych z powodu braku tzw. zdolności adaptacyjnych. F. S. (1) w momencie podpisania umowy zlecenia w dniu 16 kwietnia 2016 r. oraz w okresie jej wypowiedzenia w dniu 06 października 2016 r. nie był zdolny do prawidłowej oceny swej sytuacji zawodowej z racji swego deficytu psychicznego powodującego wyłączenie świadomego i swobodnego podjęcia decyzji i wyrażenia woli w sensie: „*stricte du terme*”. F. S. (1) zareagował w dniach 06-07 października 2016 r. zgodnie ze swoją subiektywną analizą swej sytuacji zawodowej bez tendencji nadużycia prawa i bez prawidłowego jej zrozumienia. W związku z trwale istniejącym procesem organicznego uszkodzenia centralnego układu nerwowego i jego konsekwencjami – opisanymi szeroko w opinii – F. S. (1) nie mógł obiektywnie ocenić swej sytuacji zawodowej w dniu 06 października 2016 r. i w dniu 07 października 2016 r., by podjąć decyzję w sposób swobodny i świadomy odnośnie wymogów powoda i zgodnie z jego kodem pracy.

Sąd uznał zatem, że opinia biegłej oparta jest na analizie całej dokumentacji medycznej i całości zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz wynikach i ustaleniach badania psychiatrycznego przeprowadzonego przez biegłą. W konkluzji czyli wnioskach opinii biegła jedynie podsumowała szeroko przedtem opisane przyczyny i objawy

nieodwracalnego organicznego uszkodzenia centralnego układu nerwowego u F. S. (1). W ocenie biegłej sądowej proces ten w sposób trwały upośledza funkcjonowanie pozwanego w życiu codziennym, cywilnym i społecznym. Jego dostosowanie się do pracy zawodowej jest wynikiem wyuczonego, stereotypowego działania, które nie pozwala mu na elastyczne dostosowanie się i zrozumienie zachodzących zmian. Biegła wskazała ponadto, że zapoznała się z zeznaniami świadków, którzy podawali, że F. S. (1) w życiu codziennym nie wzbudzał u współpracowników podejrzeń, że może być niepełnosprawny intelektualnie. Jednakże zeznania świadków nie mogą stanowić podstawy do postawienia diagnozy oraz konkurować z całością elementów medycznych zawartych w opinii i wynikających ze zgromadzonej w sprawie dokumentacji medycznej. To, że współpracownicy twierdzili, że pozwany dostosował się do warunków pracy, jest wynikiem pewnej inteligencji praktycznej, zaradności u osób z limitowanymi procesami poznawczymi bez głębszej analizy sytuacji. Biegła odniosła się również do zarzutu braku aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wskazując, iż fakt ten nie może podważać i zaprzeczać deficytu funkcji psychicznych pozwanego, który jest nieodwracalny, trwały i perturbuje jego egzystencję w życiu codziennym, społecznym i zawodowym.

Opinia biegłego podlega ocenie jak każdy środek dowodowy, jednak w oparciu o właściwe dla jej oceny na płaszczyźnie merytorycznej kryteria, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego stanowiska, stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej. Dowód z opinii biegłego podlega przy tym ocenie sądu, według mierników właściwych dla przedmiotu konkretnej opinii, a więc z punktu widzenia zgodności z zasadami logicznego rozumowania, wiedzy powszechnej, podstaw teoretycznych opinii wskazujących na wiedzę biegłego, sposobu formułowania opinii i jej wniosków, także ze względu na ich jednoznaczność i zgodność z postawionymi biegłemu pytaniami, jednakże bez wnikania w ten zakres materii opinii, która wynika z wiedzy specjalistycznej biegłych. Jakkolwiek opinia biegłego jest oparta na wiadomościach specjalnych, to podlega ona ocenie sądu na podstawie całego zebranego w sprawie materiału, a zatem, na tle tego materiału, konieczne jest stwierdzenie, czy ustosunkowała się ona do wynikających z innych dowodów faktów mogących stanowić podstawę ocen w opinii zawartych oraz czy opierając się na tym materiale w sposób logiczny i jasny, przedstawia tok rozumowania prowadzący do sformułowanych w niej wniosków. Dowód z opinii biegłego ma charakter szczególny, jego specyfika wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się przez sąd do tych kryteriów oceny stanowi wystarczające i należyte uzasadnienie przyczyn uznania opinii za rzetelną. Oznacza to również i to, że sąd nie ma kompetencji do czynienia ustaleń pozostających w sprzeczności ze stanowiskiem specjalistów, zwłaszcza w sytuacji gdy opinia jest jednoznaczna, przekonująca i odpowiednio umotywowana.

Wskazać nadto należy, że opinia biegłych nie podlega, jak dowód na stwierdzenie faktów, weryfikacji w oparciu o kryterium prawdy i fałszu, lecz poprzez pozytywne lub negatywne uznanie wartości rozumowania zawartego w opinii. Jeśli więc opinia biegłego nie zawiera niejasności, wewnętrznych sprzeczności ani luk, oparta została na materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, biegły w sposób należyty uzasadnił swoje wnioski (tj. w szczególności przedstawił tok swego rozumowania w sposób poddający się kontroli pod względem logiki), a konkluzje opinii są konkretne i przekonujące oraz wynikają z przeprowadzonych przez biegłego czynności (np. badań) oraz toku rozumowania, to brak jest podstaw do uznania takiej opinii za nieprzydatną dla rozstrzygnięcia sprawy i przeprowadzania na podstawie art. 286 k.p.c. dodatkowego dowodu z opinii innych biegłych lub uzupełniającej opinii przez tego samego biegłego tylko z tej przyczyny, że strona postępowania nie zgadza się z treścią opinii. Innymi słowy wnioski środka dowodowego w postaci opinii biegłego mają być jasne, kategoryczne i przekonujące dla sądu, jako bezstronnego arbitra w sprawie. Gdy opinia biegłego czyni zadość tym wymogom, a nadto biegły w istocie ustosunkował się do zgłoszonych zastrzeżeń, wyjaśniając znaczące dla istoty sprawy okoliczności, to nie zachodzi potrzeba dopuszczania dowodu z dalszej opinii biegłych. Jeżeli zatem w odniesieniu do ustaleń faktycznych wymagających specjalistycznej wiedzy sąd zasięgnął opinii biegłych, to ewentualne powołanie jeszcze innych biegłych można by uznać za powinność sądu tylko wtedy, gdy pierwotna opinia budzi istotne i nie dające się usunąć wątpliwości. W szczególności sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszej opinii biegłego, gdy zachodzi taka potrzeba, a więc wtedy, gdy opinia, którą dysponuje zawiera istotne luki, bo nie odpowiada na postawione tezy dowodowe,

jest niejasna, czyli nienależycie uzasadniona lub nieweryfikowalna, tj. gdy przedstawiona przez eksperta analiza nie pozwala organowi orzekającemu skontrolować jego rozumowania co do trafności jego wniosków końcowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2018 roku, IV CSK 599/17, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 13 kwietnia 2017 roku, I ACa 642/16). Opinia biegłego jest niejasna wtedy, gdy jej wnioski końcowe są nielogiczne, nieścisłe lub obwarowane takimi zastrzeżeniami, iż nie można ustalić, jaki ostatecznie pogląd przyjmuje biegły, a także wówczas, gdy sformułowana jest w sposób tak zawiły, że jest niezrozumiała lub gdy jej wnioski końcowe nie znajdują oparcia w badaniach opisanych przez biegłego. Za opinię niepełną natomiast uznać należy taką opinię, która nie uwzględnia lub pomija niezbędne czynności badawcze, co ma wpływ na jej końcowe wnioski lub też nie odpowiada na wszystkie pytania lub zagadnienia wskazane przez sąd w tezie dowodowej.

Jednocześnie wskazać należy, że Sąd nie jest obowiązany dążyć do takiego stanu, żeby strony zgadzały się ze złożoną opinią. Wystarczy, że opinia jest przekonująca dla sądu, który ocenia, czy biegły wyjaśnił wątpliwości zgłoszone przez stronę. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 1 września 2009 r., I PK 83/09; 16 września 2009 r., I UK 102/09; 6 października 2009 r., II UK 47/09 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 18 marca 2016 r., I ACa 1381/15).

W ocenie Sądu opinia biegłej sądowej z zakresu psychiatrii K. M. (1) w połączeniu z dwiema opiniami uzupełniającymi jest przekonująca dla Sądu, nie zawiera niejasności, wewnętrznych sprzeczności ani luk, oparta została na materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, biegła w sposób należyty uzasadniła swoje wnioski, a konkluzje opinii są konkretne i przekonujące oraz wynikają z przeprowadzonych przez biegłą czynności badawczych oraz toku rozumowania zgodnego z zasadami logiki. Polemika powoda z konkluzjami opinii nie mogła doprowadzić do podważenia jej kategoriycznych wniosków. Podkreślić bowiem należy, że ani powód, ani też sąd, nie posiada wiadomości specjalnych z zakresu psychiatrii, które pozwoliłyby ocenić całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w sposób odmienny, niż to uczyniła biegła. Dlatego też zastrzeżenia do opinii, nie poparte tezami naukowymi czy opiniami innych osób, posiadających wiadomości specjalne z zakresu psychiatrii, nie mogły pozbawić opinii biegłej waloru w pełni wiarygodnego dowodu. Podkreślić przy tym należy, że strona powodowa nie zgłosiła wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu psychiatrii w celu udowodnienia swoich twierdzeń i podważenia opinii biegłej sądowej K. M. (1).

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił nie tylko na podstawie opinii biegłej sądowej, ale także na podstawie dowodów z dokumentów złożonych przez obydwie strony oraz dokumentacji medycznej pozwanego oraz dokumentów z akt Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu w sprawie o sygn. akt V U 56/19 oraz Sądu Okręgowego w Poznaniu, Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych o sygn. akt VIII U 1414/20, które uznał za wiarygodne, albowiem nie zostały skutecznie zakwestionowane przez stronę przeciwną i nie naprowadzono wobec nich żadnych przeciwdowodów. Sąd uznał również za wiarygodne i przydatne do poczynienia ustaleń faktycznych w sprawie zeznania pozwanego w charakterze strony i zeznania świadków. Wprawdzie zeznania świadków, będących byłymi współpracownikami pozwanego, wskazywały, że zachowanie pozwanego w życiu codziennym nie wzbudzało podejrzeń o nieprawidłowościach, jednakże podkreślić należy, że w ocenie Sądu nie świadczy to o niezgodności zeznań świadków z prawdą. Świadczy to o okoliczności faktów i swoich spostrzeżeń oraz tego, w jaki sposób odbierali zachowania pozwanego. Nie posiadali oni dostępu do żadnej dokumentacji medycznej pozwanego jak też i nie mieli wiadomości specjalnych z w tym zakresie, zatem nie mieli możliwości ocenić stopnia rozwoju umysłowego pozwanego, ale też nie było to ich zadaniem.

Pozwany F. S. (1) nie był w momencie podpisania umowy w dniu 12 kwietnia 2016 r. i w okresie jej wypowiedzenia w październiku 2016 zdolny do prawidłowej oceny swej sytuacji zawodowej, albowiem prezentuje on niedorozwój umysłowy z deficytem wszystkich funkcji poznawczych i znajdował się w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Uznać zatem należy, że umowa zlecenia, z której powód wywodzi roszczenie, jest dotknięta sankcją nieważności, a zatem nie może stanowić podstawy żądania zapłaty kary umownej. W stanie wyłączającym świadome i swobodne podejmowanie decyzji pozwany był także w momencie zaprzestania wykonywania umowy zlecenia. Pozwany nie rozumiał, co oznacza dla niego stanowisko zleceniodawcy; nie pojmował, że jego zachowanie zostanie potraktowane jako porzucenie zlecenia. Z uwagi na brak umiejętności abstrakcyjnego myślenia pozwany nie był w stanie połączyć zaistniałej sytuacji z konsekwencjami wynikającymi z umowy,

które zastosował wobec niego zleceniodawca. Nie można zatem przypisać pozwanemu świadomego zachowania wypełniającego definicję porzucenia zlecenia, a tym samym nie została spełniona przesłanka umowna warunkująca żądanie zapłaty kary umownej. Dlatego też powództwo uległo w całości oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu) (§1). Do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się poniesione przez nią koszty sądowe, koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie. Suma kosztów przejazdów i równowartość utraconego zarobku nie może przekraczać wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego (§ 2). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (§ 3). Mając na uwadze, że pozwany wygrał proces w całości Sąd nałożył na stronę powodową obowiązek zwrotu kosztów procesu, które obejmują wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu w wysokości 1800 złotych oraz 414 złotych podatku VAT. Wysokość powyższych kosztów ustalono na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z § 15 ust. 3 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804 ze zm.) oraz § 4 ust 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

W związku z tym, iż w przedmiotowej sprawie zastosowanie znajdują przepisy kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 4 lipca 2019r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 7 listopada 2019 r., to nie znalazł zastosowania art. 98 § 1¹ k.p.c. Zgodnie bowiem z treścią przepisu przejściowego w/w ustawy, tj. art. 11 ust. 1 pkt. 1 sprawy, w których przed wejściem w życie nowelizacji wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, podlegają rozpoznaniu zgodnie z przepisami, w brzmieniu dotychczasowym. Tymczasem art. 98 § 1¹ k.p.c wszedł w życie z dniem 7 listopada 2019 r.

O kosztach sądowych Sąd orzekł w oparciu o art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1144 z późn. zm.), zgodnie z którym kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Koszty nieobciążające przeciwnika sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji nakazuje ściągnąć z roszczenia zasądzonego na rzecz:

- 1) strony, której czynność spowodowała ich powstanie;
- 2) strony zastąpionej przez kuratora lub
- 3) osoby, na której rzecz prokurator wytoczył powództwo lub zgłosił wniosek o wszczęcie postępowania.

Koszty sądowe, pokryte tymczasowo przez Skarb Państwa, obejmowały kwotę 1.167,78 zł tytułem wyłożonego tymczasowo przez Skarb Państwa wynagrodzenia za opinie biegłej sądowej oraz kserokopie dokumentacji medycznej pozwanego. Zważywszy, że przy rozstrzygnięciu o obowiązku ponoszenia kosztów sądowych należy stosować zasady obowiązujące przy zwrocie kosztów procesu, kosztami tymi należało obciążyć pozwanego w całości.

W powołaniu powyższej argumentacji orzeczono jak w sentencji wyroku.

Sędzia Małgorzata Janik-Białek